

2012. november 27. - **Jány Gusztáv volt vezérezredes emlékére**

1947. november 26-án Budapesten golyó által kivégezték vitéz Jány Gusztáv – katonai rendfokozatától minden jogalap nélkül megfosztott – vezérezredest, a magyar királyi 2. honvéd hadsereg egykori parancsnokát az ún. népbíróság ítélete és a palástos hóhér, Tildy Zoltán illegitim államfő kegyelmi kérvényt elutasító döntése alapján. Miként a címben utaltam rá, maga Jány nem kért kegyelmet, azonban ügyvédje, dr. Jármay Zsigmond ezt megtette helyette és akarata ellenére.

A Budapesti Népbíróság a második világháborúban betöltött szerepe miatt ítélte halálra, mivel e kétes bírói fórum értelmezése szerint egyrészt azért, mert a háború Magyarországra való kiterjesztése elkerülésére, az országnak a háborúba történő fokozottabb belesodródása megakadályozására nem törekedett, másrészt a háborúra vonatkozó nemzetközi jogszabályokat súlyosan megsértve, emberek törvénytelen kivégzésének és megkínzásának a felbujtója volt. Nos, ez az, amiből semmi nem igaz. Jányt egyébként már több mint két évvel az ítélelhozatal előtt a Honvédelmi Minisztérium Vörös János miniszter egy rendeletével 1945. június 19-én mint háborús bűnöst közigazgatási úton lefokozta, és kicsapta a honvédség kötelékéből.

Azon túl, hogy vitéz Jányt az akkor hatályos jogszabályok és törvények alapján is minden alap nélkül fosztották meg rendfokozatától és távolították el a honvédségből, majd ítélték halálra, a kommunista rezsim időszakában a "történetírás", illetve a politikai célzatú propaganda is kialakított róla egy teljesen torz és hazug képet. Azt nevelték-sulykolták a társadalomba, és úgy állították be tevékenységét, hogy Jány Gusztáv a felelős minden második világháborús Szovjetunió-ellenes magyar katonai fellépésért, s minden ebből következő veszteségért, tragédiáért. Ráadásul hangsúlyozták, hogy ő volt annak a 2. magyar hadseregnek a parancsnoka, amely a hamis propaganda szerint szándékosan gyűjtötte egybe munkaszolgálatosként az akkori kommunistákat és szociáldemokratákat azért, hogy elpusztíthassa a hazai baloldal aktivistáit a keleti front poklában. Ezek a tévhitek a mai napig élnek, s abban összegezhetők, hogy Jány 200 ezer embert küldött a halálba a Don-kanyarban. A manipulált közvélemény azt is Jány bűnéneként rója fel, hogy 1943. január 24-én kiadta „A 2. magyar hadsereg elvesztette becsületét...” kezdetű hírhedt parancsát, amely egyrészt a kilátástalanul küzdő magyar honvédek számára megalázó volt, másrészt hivatkozási alapot adott a németeknek a magyar katonák becsmérlésére.

Ami az első "vádponthoz" illeti, egyszerűen nem igaz. 1943. január 1-jén 194?334 fő volt a 2. magyar hadsereg élelmezési létszáma. A szovjet áttörésben 41?972 fős véres veszteséget szenved a magyar második hadsereg elesettekben és eltűntekben, 26 ezer honvéd esett

szovjet fogságba az oroszok adatai szerint, 28 044 sebesültnek pedig sikerül hazajutnia. Áprilisban 100 818 katonát számlált az állítólagosan megsemmisült második magyar hadsereg saját élelmezési listája szerint. A második „vádpont” vonatkozásában pedig el kell mondanunk, hogy a szörnyű doni szovjet áttörést követően, látva a katasztrófát, Jány valóban elvesztette a fejét. Azonban még csak alá sem írta a parancsot, s később lehiggadva, visszavonta azt. A doni katasztrófa után Jány visszavonult, s a továbbiakban már nem vállalt semmiféle katonai vagy politikai szerepet az események alakításában. A szovjet megszállás elől családjával Németországba távozott. A háború végén az amerikaiak felajánlották neki, hogy a Horthy-csoporttal menjen spanyol–portugál területre, de a következőt mondta: ha egyetlenegy magyar, ártatlanul vádolt katonának könnyíti a sorsát azzal, hogy odahaza megtudják az igazságot a 2. hadsereggel kapcsolatban, akkor bármi történjék is vele, azt szívesen és örömmel vállalja. Ugyanis odakint megtudta a sajtóból, hogy hamis vádaktól hemzsegő perek folynak a beosztottjai ellen. Meg akarta védeni őket a bíróságon, egy jellemes katona heroikus önfeláldozása volt ez részéről, noha tudta, hogy őt is halálra ítélik majd. Tehát hangsúlyozzuk: a tábornok önként jött haza 1946-ban nyugatról, s nem mellesleg még zsidó szervezetek, de a győztes hatalmak közül maga a Szovjetunió sem követelte a számonkérését és megbüntetését.

A népbíróági per tanúinak szavahihetőségére említsünk egyetlen példát. Tény, hogy a visszavonulás poklában Jány Gusztáv könyörtelen parancsokat is hozott, de sok-sok magyar ember pontosan ennek köszönheti, hogy épségben hazakerült a doni halálmezőről. Köztudott volt róla, hogy antialkoholista, ennek ellenére a perében abszolút komolyan vette a népbíróság annak a volt munkaszolgálatos embernek a vallomását, aki sűrű hőszerződésben kétszáz méterről látni vélte a Donnál, amint Jány részegen ütlegeli korbácsával az előtte elhaladó katonákat.

Szakály Sándor Jány Gusztávról írott cikkében kiemeli, hogy a vezérezredes nem volt más és nem is akart több lenni, mint katona. „Katona, aki neveltetését nem megtagadva szolgálja hazáját, híven az esküjéhez, ragaszkodva az elveihez. Számára az eskühöz való ragaszkodás, a legfelsőbb helyről kapott parancsok végrehajtása megkérdőjelezhetetlen volt. S ez okozta vesztét is. Nem tudta feloldani azt, a katona számára örök dilemmát okozó kérdést: parancsot teljesíteni vagy kilátástalan helyzetben önállóan cselekedni? Ha az utóbbit választotta valaki egykoron, és a döntése sikert hozott, megkaphatta a Mária Terézia Katonai Rendet, ha nem, akkor a hadbíróság dönthetett az ügyében. Jány Gusztáv és nem kevés tábornok- és tisztársa nem döntött önállóan, azt tették, amit számukra a parancsok – illetve a parancsokkal – előírtak. A veszített világháború után számukra ezért népbíróági ítélet járt. Miközben tudjuk: felelősnek lenni nem egyenlő a bűnösséggel!”

A Jány Gusztáv ellen meghozott 1947-es ítéletet a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 1993. október 4-én hatályon kívül helyezte, és bűncselekmény hiányában minden vád alól felmentette őt. Az egykori 2. honvéd hadsereg parancsnokáról kimondatott: nem háborús bűnös, és a terhére rótt bűncselekményeket nem követte el. A dolog szépséghibája az, hogy ez a tisztességes és jellemes magyar katona nyugállományú vezérezredesi rendfokozatát – amitől, miként említettem, ugyancsak jogtalanul fosztották meg – a mai napig nem kapta vissza. Egy katonának, egy vezérezredesnek, azonban a rangja az élethivatása. Egy tiszt inkább elesik a harcban, vagy odaáll a kivégzőosztag elé, de a rendfokozatát és az ahhoz kötődő katonai becsületét nem engedi bemocskolni. Az említett 1993-as felmentő ítélet szerint automatikusan visszajárt volna a rendfokozata, hiszen a Legfelsőbb Bíróság maga mondta ki: nem volt oka és jogalapja annak, hogy 1945-ben megfosszák a vezérezredesi rangtól.

"Nem kérek kegyelmet..." (Kuruc.info)

Írta: Adminisztrátor

2012. november 27. kedd - Módosítás: 2012. november 27. kedd

Egy állítólagos jogállamban viszont az igazságszolgáltatásnak kötelessége az államhatalmi szervek által korábban elkövetett igazságtalanságok orvoslása és jóvátétele is. Vitéz Jány Gusztáv esetében ez csak felemás módon történt meg. Ne feledjük e jeles magyar katona népbíróági végszavait, melyeket dr. Pálosi Béla tanácsvezető bíró kérdésére adott: "Nem kérek kegyelmet, mert azzal bűnösségemet ismerném el". Kivégzésének 65. évfordulóján kijár az emlékező főhajtás vitéz Jány Gusztáv vezérezredesnek, a 2. honvéd hadsereg néhai parancsnokának. **Lipusz Zsolt**